ZBIÓR

UKŁADÓW ZBIOROWYCH PRACY

ROK II Warszawa, dnia 22 czerwca 1938 r. Nr 34

TREŚĆ:

90.

ZARZĄDZENIE
MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 14 czerwca 1938 r.

o zatwierdzeniu orzeczenia Komisji Rozjemczej dla przemysłu budowlanego na obszarze miasta Łodzi i okolicy z dnia 17 maja 1938 r.

Na podstawie art. 3 ust. (2) pkt 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. z 1937 r. Nr 39, poz. 313) oraz §§ 43 i 44 rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 31 maja 1937 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości oraz Ministrem Przemysłu i Handlu o wykonaniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 321) zarządzam co następuje:

§ 1.

Zatwierdzam orzeczenie Komisji Rozjemczej, powołanej zarządzeniem Ministra Opieki Społecznej z dnia 28 kwietnia 1938 r. (Zbiór Układów Zbiorowych Pracy Nr 25, poz. 58), wydane w sprawie załatwienia zatargu w przemyśle budowlanym na obszarze miasta Łodzi i gmin bezpośrednio graniczących z m. Łodzią oraz na obszarze miast: Rudy Pabianickiej, Zgierza i Aleksandrowa.

Tekst orzeczenia podaje się poniżej.

§ 2.

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Opieki Społecznej:

(—) *M. Zyndram-Kościałkowski*

1 zał.

Zał. do zarz. M. O. S. z dn. 14.VI. 1938 r.

ORZECZENIE.

Komisja Rozjemcza, powołana zarządzeniem Ministra Opieki Społecznej z dnia 28 kwietnia 1938 r. na mocy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. z 1937 r. Nr 39, poz. 313) w celu załatwienia zatargu w przemyśle budowlanym na obszarze m. Łodzi i okolicy, na posiedzeniach w dniach 13 i 17 maja 1937 r. w sali konferencyjnej Urzędu Wojewódzkiego Łódzkiego i Okręgowego Inspektoratu Pracy w Łodzi, wobec uchylenia się ławników z ramienia organizacyj pracowniczych od udziału w obradach Komisji, a tym samym i automatycznego ustąpienia ławników ze strony pracodawców, w składzie 3-ch delegatów rządowych:

Przewodniczący — *p. Zbigniew Wróblewski,* Inspektor w Zarządzie Centralnym Ministerstwa Opieki Społecznej,

Członkowie — *p. Zygmunt Kasiński,* Przewodniczący Sądu Pracy w Łodzi, jako przedstawiciel Ministra Sprawiedliwości,
p. inż. Jerzy Bajkiewicz, Naczelnik Wydziału Komunikacyjno - Budowlanego Urzędu Wojewódzkiego Łódzkiego, jako przedstawiciel Ministra Spraw Wewnętrznych,

po wysłuchaniu uczestników zatargu:

ze strony pracodawców:

1. Cechu Murarsko - Ciesielskiego w Łodzi w osobach: *Franciszka Zarzyckiego* i *Józefa Tomczaka,*
2. Cechu Cieśli m. Łodzi w osobach: *Juliana Oryńskiego, Michała Dziurdzińskiego, Władysława Skibińskiego i Władysława Kulińskiego,*
3. Chrześcijańskiego Cechu Malarzy i Lakierników w Łodzi w osobach: *Jana Janowskiego* i *Stefana Procla,*
4. Związku Rzemieślników Rzeczypospolitej Polskiej, Oddział w Łodzi, w osobach: *Zuracha Wajnberga* i *Gedalii Dajcha,*

5. Związku Rzemieślników Chrześcijan, Sekcja Budowlana w Rudzie Pabianickiej, w osobach: *Stanisława Kowalskiego, Gustawa Gitlera i Teofila Nowaka,*
6. Cechu Rzemieślników Zawodu Malarskiego i Lakierniczego w Łodzi w osobach: *Mojżesza Opoczyńskiego* i *Icka Klingera,*

ze strony pracowników:

2. Polskiego Związku Zawodowego Pracowników Budowlanego, Drzewnego, Ceramicznego i Pokrewnych Zawodów w Polsce w osobach: przedstawiciela Zarządu Głównego *Feliksa Sochy,* przedstawicieli Okręgu w Łodzi — *Czesława Karśnickiego, Józefa Bartosika, Binema Szafera i Izraela Rzeżaka,*
2. Polskiego Związku Zawodowego Pracowników Budowlanych „Praca" Zarząd Główny w Łodzi w osobach: *Józefa Szafarza, Stanisława Kowalskiego, Adama Małeckiego, Józefa Mamińskiego, Władysława Pilichowskiego,* Oddział w Rudzie Pabianickiej w osobie *Kazimierza Linkego,* Oddział w Ozorkowie w osobie *Jana Brauna* i Oddział w Tomaszowie Mazow. w osobie *Zygmunta Kantorka* oraz
3. Stowarzyszenia Pracowników Murarskich w Łodzi w osobie *Andrzeja Fabiniaka,*

przy czym dwaj uczestnicy zatargu ze strony pracodawców, a mianowicie *Alfons Prawitz* z Aleksandrowa i Cech Mistrzów Murarskich i Ciesielskich w Zgierzu oraz jeden uczestnik ze strony pracowników, a mianowicie Zjednoczenie Pracowników Rzemieślniczych R. P. Sekcja Cieśli w Łodzi mimo wezwania na rozprawę nie stawili się,

biorąc pod uwagę,

że nie nastąpił wzrost kosztów utrzymania, jednak zachodzi potrzeba wyrównania poziomu płac, których rozpiętość w porównaniu do innych ośrodków była nadmierna,

że orzeczenie ustala płace minimalne, a więc wyższe kwalifikacje mogą być należycie zróżniczkowane,

że zgodna wola stron ustaliła potrzebę objęcia orzeczeniem malarzy,

że zróżniczkowanie rodzaju robót wykonywanych przez malarzy wymaga ustalenia kilku kategorii malarzy, co nie było pomiędzy stronami sporne,

że zarządzenie Ministra Opieki Społecznej z dnia 28 kwietnia 1938 r., poddające zatarg orzeczeniu Komisji Rozjemczej, ustaliło obszar działania Komisji na teren m. Łodzi i okolicy,

że wobec tego nie jest możliwe objęcie orzeczeniem całego województwa łódzkiego,

że jednak miejscowości pobliskie: Zgierz i Aleksandrów k. Łodzi, jako znajdujące się w okolicy, uzasadniają objęcie ich orzeczeniem,

że płace ustalone dla tych miejscowości wymagają utrzymania ich na poziomie ustalonym dotychczasowymi porozumieniami lub pertraktacjami, w związku z tym zachodzi potrzeba zastosowania odpowiednich opustów,

że sprawa delegatów robotniczych na budowach, zajmujących się pośredniczeniem pomiędzy kierownictwem budowy a robotnikami w sprawach lokalnych, może być załatwiona w regulaminach pracy,

że sprawa urlopów robotniczych uregulowana jest przez przepisy ustawy o urlopach,

oraz podkreślając zgodne stanowisko reprezentowane przez strony i podzielane przez Komisję, iż w pierwszym rzędzie winni być zatrudniani przy prowadzonych robotach robotnicy miejscowi,

o r z e k a:

Stawki płac.

§ 1.

Ustala się za godzinę następujące minimalne stawki płac robotników budowlanych:

Sztukator wykwalifikowany i wyprawa zewnętrzna .	zł 1.50
Murarz i cieśla wykwalifikowany	„ 1.25
Koźlarz noszący najmniej 30 cegieł	„ 1.10
Gracownik	„ 0.80
Pomoc budowlana	„ 0.70
Zbrojarz samodzielny wykonywujący wg otrzymanych rysunków	„ 1.30
Zbrojarz wiążący	„ 0.92
Betoniarz samodzielny	„ 0.92

§ 2.

Wykwalifikowanym murarzem i cieślą jest pracownik posiadający dyplom czeladniczy lub też nie posiadający dyplomu, lecz samodzielnie wykonywujący czynności.

§ 3.

Ustala się za godzinę następujące minimalne stawki płac robotników malarskich:

Malarz I kategorii, samodzielny, wykwalifikowany, który wykonywa wszelkie roboty klejowe lub olejno-lakiernicze . . . . zł 1.15

Malarz II kategorii — każdy malarz, nawet nie posiadający świadectwa czeladniczego po przebyciu 3-ch lat praktyki . . . . „ 0.95

Pracownik malarski, który nie przebył 3-ch lat praktyki i wykonywa roboty przygotowawcze . . . . „ 0.75

§ 4.

Od płac powyżej przewidzianych dopuszczalne są następujące opusty: w Zgierzu — 15%, w Aleksandrowie k. Łodzi — 20%.

§ 5.

Akordowy system pracy może być dopuszczony za wzajemną zgodą stron. Przy stosowaniu akordowej stawki płace jednostkowe za pracę w akordzie powinny być obliczone w taki sposób, aby ogólny zarobek robotnika akordowego był co najmniej o 20% wyższy od płacy dniówkowej robotnika odpowiedniej kategorii.

§ 6.

Wypłata zarobków winna być dokonywana co tydzień bezpośrednio po zakończeniu pracy w sobotę i powinna następować w miejscu wykonywania pracy. O ile rozliczenie zarobków dokonywane jest raz na dwa tygodnie, to w tygodniu, w którym rozliczenia nie ma, winna być dana zaliczka, niemniej jednak niż 75% należności za pracę za ten okres.

§ 7.

Na każdej budowli pracodawca obowiązany jest dostarczyć pomieszczenia dla przechowywania ubrań i narzędzi pracowników zgodnie z rozporządzeniem Ministrów: Spraw Wewnętrznych i Opieki Społecznej z dnia 23 maja 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr 50, poz. 329).

§ 8.

Orzeczenie niniejsze nie narusza w niczym stawek płac przewidzianych dla robotników budowlanych, zatrudnionych w przedsiębiorstwach innych gałęzi przemysłu, np. w przemyśle włókienniczym i posiadających na podstawie umów zbiorowych, zawartych dla tych gałęzi przemysłu, unormowane warunki pracy i płacy.

§ 9.

Warunki umowy indywidualnej o pracę, mniej korzystne dla robotnika, niż przewiduje orzeczenie, są nieważne i ulegają zastąpieniu z mocy prawa przez odpowiednie postanowienia orzeczenia niniejszego, natomiast warunki korzystniejsze pozostają w mocy.

§ 10.

Orzeczenie niniejsze obowiązuje przy wykonywaniu wszelkich robót budowlanych i malarskich zarówno prowadzonych przez przedsiębiorców, jak i systemem gospodarczym na obszarze okręgu administracyjnego m. Łodzi oraz na obszarze gmin bezpośrednio graniczących z miastem, a także na obszarze m. Ruda Pabianicka, Zgierz i Aleksandrów.

§ 11.

Orzeczenie niniejsze obowiązuje od dnia 1 maja 1938 r. do dnia 31 marca 1939 r.

Jeżeli uczestnicy nie zapowiedzą na miesiąc przed upływem terminu orzeczenia jego wygaśnięcia, termin wygaśnięcia orzeczenia przedłuża się na rok następny.

Łódź, dnia 17 maja 1938 r.

Przewodniczący:
(—) *Zbigniew Wróblewski*
Inspektor
Ministerstwa Opieki Społecznej

Członkowie:

(—) *Zygmunt Jasiński*
Przewodniczący
Sądu Pracy w Łodzi

(—) *inż. Jerzy Bajkiewicz*
Naczelnik Wydziału
Urzędu Wojewódzkiego Łódzkiego

91.

OBWIESZCZENIE
MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 9 czerwca 1938 r.

o wniosku w sprawie nadania mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich właścicieli nieruchomości na obszarze miasta Częstochowy układowi zbiorowemu pracy z dnia 22 lutego 1938 r.

Ministerstwo Opieki Społecznej obwieszcza, że Związek Zawodowy Dozorców Domowych i Służby Domowej w Rzeczypospolitej Polskiej — Oddział w Częstochowie, Związek Zawodowy Dozorców Domowych Chrześcijańskiego Zjednoczenia Zawodowego — Oddział w Częstochowie i Stowarzyszenie Właścicieli Nieruchomości m. Częstochowy zgłosiły do Ministerstwa Opieki Społecznej w myśl art. 21 ustawy z dnia 14 kwietnia 1937 r. o układach zbiorowych pracy (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 242) oraz rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 31 maja 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 316) wniosek o nadanie mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich właścicieli nieruchomości na obszarze miasta Częstochowy układowi zbiorowemu pracy, zawartemu w Częstochowie w dniu 22 lutego 1938 r.:

a) po stronie pracodawców przez Stowarzyszenie Właścicieli Nieruchomości m. Częstochowy,

b) po stronie pracowniczej przez Związek Zawodowy Dozorców Domowych i Służby Domowej w Rzeczypospolitej Polskiej — Oddział w Częstochowie i Związek Zawodowy Dozorców Domowych Chrześcijańskiego Zjednoczenia Zawodowego — Oddział w Częstochowie.

Tekst układu zbiorowego pracy podany jest poniżej.

Sprzeciwy w sprawie nadania powyższemu układowi mocy powszechnie obowiązującej wnosić należy do Ministra Opieki Społecznej za pośrednictwem Inspektora Pracy 22 Obwodu (Częstochowa, ul. Dąbrowskiego Nr 11) w ciągu dni 14.

Termin 14-dniowy biegnie od daty ogłoszenia niniejszego obwieszczenia.

(—) *M. Klott*
Główny Inspektor Pracy
i Dyrektor Departamentu

1 zał.

Zał. do obw. M. O. S. z dn. 9.VI. 1938 r.

UKŁAD ZBIOROWY PRACY.

Pomiędzy Stowarzyszeniem Właścicieli Nieruchomości m. Częstochowy a Związkiem Zawodowym Dozorców Domowych i Służby Domowej Rzeczypospolitej Polskiej, Oddział w Częstochowie, i Związkiem Zawodowym Dozorców Domowych Chrześcijańskiego Zjednoczenia Zawodowego, Oddział w Częstochowie, został zawarty następujący układ zbiorowy pracy:

§ 1.

Układ niniejszy dotyczy z jednej strony zrzeszonych w Stowarzyszeniu Właścicieli Nieruchomości m. Częstochowy właścicieli nieruchomości, z drugiej strony zrzeszonych w wyżej wymienionych związkach zawodowych dozorców domowych, zatrudnionych w obrębie m. Częstochowy; za dozorcę domu uważa się osobę (bez względu na płeć, z wyłączeniem dziewcząt i chłopców do lat 18), której właściciel lub zarządca poruczył utrzymanie porządku domu i nadzór nad nim.

§ 2.

Wszelkie umowy, dotyczące dozorców, zawierające dla dozorcy domowego mniej korzystne warunki pracy i płacy, niż ustala niniejszy układ, ulegają zastąpieniu przez warunki ustalone w niniejszym układzie.

§ 3.

Właściciel nieruchomości winien wydać dozorcy w ciągu 14 dni po objęciu pracy książeczkę obrachunkową, która winna zawierać rubryki: data przystąpienia do pracy, warunki pracy, suma wypłat za każdy miesiąc oraz treść niniejszego układu.

W razie niewydania książeczki obrachunkowej dozorca ma prawo nabyć takową na koszt właściciela domu.

Dozorcom domów, którzy w chwili zawarcia niniejszego układu już pełnią obowiązki, winna być również wydana książeczka obrachunkowa.

§ 4.

Umowę o pracę dozorcy domowego na okres próbny reguluje art. 467 kodeksu zobowiązań.

§ 5.

Umowa o pracę między właścicielem domu a dozorcą domu może być rozwiązana po upływie trzech miesięcy od wypowiedzenia przez jedną ze stron.

Wypowiedzenie winno być wpisane do książeczki obrachunkowej, bądź dokonane listem poleconym.

Okres wypowiedzenia wynosić ma całkowite trzy miesiące kalendarzowe i kończyć się musi zawsze ostatniego dnia miesiąca kalendarzowego.

O dokonanym wypowiedzeniu pracy właściciel domu winien w terminie 10-dniowym od daty wypowiedzenia zawiadomić Inspekcję Pracy.

Koniec okresu wypowiedzenia nie może przypadać na miesiące: listopad, grudzień, styczeń i luty.

Wypowiedzenie na 31 października i na 28 lutego jest ważne.

§ 6.

O ile właściciel domu chce rozwiązać umowę najmu bez wymówienia, przewidzianego w § 5 niniejszego układu, to winien zapłacić odszkodowanie w wysokości 3-ch miesięcznej pensji, dozorca zaś obowiązany jest opróżnić zajmowany lokal natychmiast.

§ 7.

Stosunek służbowy między dozorcą domowym a właścicielem nieruchomości może być niezwłocznie rozwiązany z następujących powodów:

a) przez właściciela domu:

1. jeżeli przez niedbalstwo dozorca wyrządził znaczną szkodę w domu;

2. jeżeli stale zaniedbuje swoje obowiązki służbowe;

3. jeżeli dozorca lub członkowie jego rodziny zachowują się w sposób wyzywający w stosunku do właściciela domu lub jego zastępcy, albo rodziny właściciela domu;

4. jeżeli stale oddaje się pijaństwu;

5. za kradzież;

b) przez dozorcę domu:

1. jeżeli właściciel domu dopuszcza się czynnych zniewag lub osobistej obrazy w stosunku do dozorcy domowego lub członka jego rodziny;

2. jeżeli właściciel domu nie dotrzymuje warunków układu zbiorowego lub warunków umowy indywidualnej, ustalającej dodatkowe wynagrodzenie;

3. jeżeli właściciel nieruchomości lub jego krewny usiłuje nakłonić dozorcę lub członka jego rodziny do czynów nieobyczajnych lub przeciwnych prawu.

Nadto ma zastosowanie art. 470 kodeksu zobowiązań.

§ 8.

Wystąpienie dozorcy domowego do Komisji Polubownej o ustalenie wysokości płacy zgodnie z § 24 niniejszego układu lub do sądu pracy o zasądzenie zaległych należności nie może być powodem do wymówienia pracy i wymówienie takie jest nieważne.

§ 9.

Właściciel nieruchomości winien zawiadomić Ekspozyturę Wojewódzkiego Biura Funduszu Pracy o wakującym miejscu dozorcy i zgłosić zapotrzebowanie na powyższe miejsce. Właścicielowi przysługuje wolny wybór spośród takich kandydatów, przedstawionych przez E. W. B. F. P., którzy zamieszkują przynajmniej jeden rok na obszarze m. Częstochowy i obznajmieni są z pracą dozorcy domowego.

§ 10.

W razie nieprzedstawienia przez E. W. B. F. P. odpowiednich kandydatów na dozorcę domowego, właściciel nieruchomości winien zwrócić się do związków zawodowych, podpisujących niniejszy układ o przedstawienie odpowiednich i odpowiedzialnych kandydatów na wolne miejsce dozorcy domowego.

§ 11.

Jeżeli po upływie terminu wypowiedzenia dozorca pełni nadal pracę bez sprzeciwu ze strony właściciela domu, należy uważać umowę za przedłużoną na czas nieoznaczony.

§ 12.

Choroba dozorcy domowego, trwająca do sześciu (6) miesięcy włącznie, nie może być powodem rozwiązania stosunku

służbowego, o ile członkowie rodziny chorego pełnią zastępczo jego obowiązki.

§ 13.

W razie śmierci dozorcy domowego stosunek służbowy ulega automatycznemu rozwiązaniu, jednakże rodzina zmarłego dozorcy, dotychczas razem z nim zamieszkała, ma prawo zajmować mieszkanie w ciągu (3) trzech miesięcy od daty śmierci dozorcy, pod warunkiem spełniania wszystkich obowiązków wchodzących w zakres dozorstwa.

W razie braku członka rodziny, zdolnego do wykonywania obowiązków dozorcy domu, lub odmowy wykonywania tej pracy, właściciel domu wypłaci pozostałej rodzinie pensję 1-miesięczną, zaś rodzina ma prawo zajmowania mieszkania służbowego tylko przez sześć (6) tygodni od dnia śmierci dozorcy.

§ 14.

Każdemu dozorcy domowemu należy się po rocznej pracy 8-dniowy urlop, a po 3-ch letniej — 15 dniowy urlop płatny, oprócz pensji.

W czasie urlopu rodzina dozorcy winna wypełniać za niego wszystkie obowiązki. W razie braku takiego członka rodziny, dozorca domu obowiązany jest dać na swój rachunek zastępcę.

§ 15.

Właściciel domu opłaca koszty związane z opłatami za wodę i kanalizację, przypadające od mieszkania dozorcy domowego, o ile takowe są wymierzane przez Zarząd Wodociągów i Kanalizacji m. Częstochowy.

Składek na rzecz Ubezpieczalni Społecznej już opłaconych przez właściciela domu nie wolno potrącać z pensji dozorcy domowego. Składka może być potrącona tylko zgodnie z przepisami prawa, tj. przy każdorazowej wypłacie pensji — tylko za jeden miesiąc.

§ 16.

Dozorca domu otrzymuje od właściciela nieruchomości:

a) służbowe mieszkanie do wyłącznego użytku swojego i swojej rodziny, w stanie używalności, odpowiadające

wymaganiom sanitarnym, w nowopowstających zaś domach — o powierzchni nie mniej niż 20 m^2, w pobliżu bramy;

b) oświetlenie, przy czym w braku światła elektrycznego lub gazowego trzy (3) litry nafty w miesiącach letnich i cztery (4) w miesiącach zimowych;
miesiące: styczeń, luty, marzec, wrzesień, październik, listopad, grudzień — liczy się jako miesiące zimowe, pozostałe zaś jako miesiące letnie;

c) niezbędne narzędzia pracy, które po zwolnieniu z pracy winien zwrócić właścicielowi nieruchomości;

d) każdego roku, w czasie od 1 kwietnia do 31 maja nową bluzę i fartuch lub ryczałt w kwocie zł 10, poza tym dozorca domowy, który ma stale dyżurować w bramie, winien otrzymać kożuch i ciepłe buty, które to przedmioty po zwolnieniu go z pracy winien zwrócić właścicielowi domu.

U w a g a: O ile by stwierdzono, że dozorca wskutek niedbalstwa pali światło przez całą noc, właściciel ma prawo niezwłocznie lampkę wyłączyć, a w zamian wydawać naftę.

§ 17.

Dozorca jest obowiązany:

a) dbać o nieruchomość powierzoną jego opiece,

b) zawiadamiać niezwłocznie właściciela domu lub jego zarządcę o wszelkich wiadomych mu zaszłych lub grożących uszkodzeniach w budynkach i urządzeniach,

c) wykonywać sumiennie wszelkie zarządzenia i zlecenia wchodzące w zakres jego obowiązków, jako dozorcy, a wydawane przez właściciela domu lub zarządcę,

d) przestrzegać przepisów sanitarno - porządkowych na obszarze m. Częstochowy, a dotyczących nieruchomości,

e) zanosić książkę meldunkową do Miejskiego Biura Meldunkowego w celu dokonywania zameldowań i wymeldowań osób zamieszkałych w nieruchomości.

§ 18.

Dozorca domu jest obowiązany utrzymywać w czystości wszystkie dostępne dla mieszkańców części domu, a więc wjazdy, bramy, sienie, klatki schodowe, strych, piwnice, ustępy

dostępne dla publiczności, podwórza itd., w szczególności zaś winien co najmniej raz na trzy (3) miesiące wymieść i sprzątnąć korytarze w piwnicach i strychach, zamiatać co drugi dzień klatki schodowe i sienie, raz na tydzień myć klatki schodowe frontowe i raz na miesiąc pozostałe klatki schodowe; w czasie mrozów dozorca może wstrzymać się z myciem schodów.

§ 19.

Dozorca domu ma obowiązek otwierania bramy zamykanej na noc, w celu umożliwienia wchodzenia i wychodzenia osobom zamieszkałym w domu lub mającym prawo wstępu.

Dozorca domowy obowiązany jest stosować się do przepisów porządkowych, wydanych przez Zarząd Miejski, które określają godziny zamykania i otwierania bram domów mieszkalnych oraz normują obowiązki i uprawnienia dozorców domów z tym związane.

§ 20.

Dozorca oraz jego rodzina nie są obowiązani do żadnych osobistych posług i robót na rzecz właściciela domu, wykonywanie zaś takich czynności winno być wynagradzane dodatkowo.

§ 21.

Do mieszkania służbowego, które winno znajdować się w miarę możności blisko bramy, dozorca domu nie może bez zgody właściciela domu przyjmować sublokatorów, osób obcych na noclegi i chować w nim żywego inwentarza.

Dla obielenia mieszkania dozorca domu otrzymuje od właściciela domu wapno dwa razy do roku w ilości 15 kg łącznie.

Dozorca domu jest obowiązany utrzymywać swoje mieszkanie w porządku i czystości.

§ 22.

Mieszkania, które są zdewastowane, winien właściciel domu poprawić własnym kosztem, a w razie odmowy właściciela — dozorca ma prawo zwrócić się do Komisji Polubownej, przewidzianej w § 24 układu, która orzeknie, w jakich rozmiarach dozorca domu ma prawo przeprowadzić remont na koszt właściciela domu.

§ 23.

Wynagrodzenie dozorców domowych m. Częstochowy ustala się w stosunku do wartości czynszowej nieruchomości, określonej przez Urząd Skarbowy dla wymiaru podatku od nieruchomości, a mianowicie:

Przy wart. czynsz. do	zł 7.000		zł 10.—	miesięcznie
„ „ „ ponad	„ 7.000	do 10.000	„ 15.—	„
„ „ „ „	„ 10.000	„ 13.000	„ 20.—	„
„ „ „ „	„ 13.000	„ 16.000	„ 25.—	„
„ „ „ „	„ 16.000	„ 19.000	„ 30.—	„
„ „ „ „	„ 19.000	„ 22.000	„ 35.—	„
„ „ „ „	„ 22.000	„ 25.000	„ 40.—	„
„ „ „ „	„ 25.000	„ 28.000	„ 50.—	„
„ „ „ „	„ 28.000	„ 31.000	„ 60.—	„
„ „ „ „	„ 31.000	„ 34.000	„ 70.—	„
„ „ „ „	„ 34.000	„ 37.000	„ 80.—	„
„ „ „ „	„ 37.000	„ 40.000	„ 90.—	„
„ „ „ „	„ 40.000	„ 43.000	„ 100.—	„
powyżej	43.000		„ 110.—	„

Uwaga: Płace, pobierane przez dozorców domowych w grudniu 1937 r., nie mogą być obniżane bez orzeczenia Komisji Polubownej, przewidzianej w § 24 niniejszego układu.

§ 24.

Gdy jedna ze stron, tj. bądź właściciel nieruchomości, bądź dozorca domu czuje się pokrzywdzona wysokością wynagrodzenia, przewidzianego w § 23, ma prawo zwrócić się do Komisji Polubownej, istniejącej przy Inspekcji Pracy, celem ustalenia wysokości wynagrodzenia.

Orzeczenie Komisji Polubownej obowiązuje od daty wniesienia podania przez jedną ze stron.

Orzeczenie Komisji Polubownej jest ostateczne i niezaskarżalne.

Ustalona przez Komisję Polubowną pensja obowiązuje na czas określony niniejszym układem.

Komisja składa się z 5 osób, tj. przewodniczącego (inspektora pracy lub urzędnika przez niego delegowanego, albo osoby wybranej przez delegowanych przedstawicieli stowarzyszeń i związków zawodowych), 2 przedstawicieli delegowanych przez stowarzyszenia właścicieli nieruchomości i 2 przedstawicieli delegowanych przez związki zawodowe.

§ 25.

Pensję dozorcy wypłaca właściciel lub administracja domu obowiązkowo gotówką, raz lub dwa razy na miesiąc, stosownie do porozumienia.

Niedopuszczalne jest, aby właściciel domu upoważniał dozorcę do inkasowania pensji od lokatorów.

§ 26.

Układ niniejszy zostaje zawarty na czas od dnia 1 lutego 1938 r. do dnia 1 lutego 1941 r. z tym, że o ile na miesiąc przed upływem terminu powyższego nie zostanie zapowiedziane wygaśnięcie, to ważność układu przedłuża się automatycznie na rok następny i tak dalej z roku na rok.

Częstochowa, dnia 22 lutego 1938 r.

Stowarzyszenie Właścicieli Nieruchomości m. Częstochowy:

(—) *M. Rozen* (—) *S. Rodał*

Związek Zawodowy Dozorców Domowych i Służby Domowej Rzplitej Polskiej, Oddział w Częstochowie:

(—) *Ign. Skórzyński* (—) *A. Kardas*

Związek Zawodowy Dozorców Domowych Chrześcijańskiego Zjednoczenia Zawodowego, Oddział w Częstochowie:

(—) *D. Braksator* (—) *Fr. Krasowski*

Rejestruję. Dnia 10 marca 1938 r.
Nr rej. 82.

p. o. Inspektor Pracy 22 Obwodu:

(—) *A. Radłowski*

92.

OBWIESZCZENIE MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 13 czerwca 1938 r.

o wniosku w sprawie nadania mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich wydawnictw dzienników i czasopism na obszarze miasta Łodzi układowi zbiorowemu pracy dla drukarzy z dnia 7 listopada 1932 r.

Ministerstwo Opieki Społecznej obwieszcza, że Związek Zawodowy Drukarzy i Pokrewnych Zawodów Polsce, Oddział w Łodzi, zgłosił do Ministerstwa Opieki Społecznej w myśl art. 21 ustawy z dnia 14 kwietnia 1937 r. o układach zbiorowych pracy (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 242) oraz rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 31 maja 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 316) wniosek o nadanie mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich wydawnictw dzienników i czasopism na obszarze miasta Łodzi układowi zbiorowemu pracy, zawartemu w Łodzi w dniu 7 listopada 1932 r.:

a) po stronie pracodawców przez Związek Wydawców Dzienników i Czasopism w Łodzi,

b) po stronie pracowniczej przez Związek Zawodowy Drukarzy i Pokrewnych Zawodów w Polsce — Oddział w Łodzi.

Tekst układu zbiorowego pracy podany jest poniżej.

Sprzeciwy w sprawie nadania powyższemu układowi mocy powszechnie obowiązującej wnosić należy do Ministra Opieki Społecznej za pośrednictwem Inspektora Pracy III Okręgu (Łódź, ul. Zawadzka Nr 1) w ciągu dni 14.

Termin 14-dniowy biegnie od daty ogłoszenia niniejszego obwieszczenia.

(—) *M. Klott*
Główny Inspektor Pracy
i Dyrektor Departamentu

1 zał.

Zał. do obw. M. O. S. z dn. 13.VI. 1938 r.

UKŁAD ZBIOROWY PRACY.

Pomiędzy:

Związkiem Wydawców Dzienników i Czasopism w Łodzi w osobach pp. *prez. Poznańskiego* („Ilustrowana Republika" i „Express Wieczorny Ilustrowany"), *dyr. Kronmana* („Głos Poranny"), *red. Milkera* („Neue Lodzer Zeitung") i *dyr. Bergmana* („Freie Presse") — z jednej strony

a Związkiem Zawodowym Drukarzy i Pokrewnych Zawodów w Polsce — Oddział Łódź w osobach pp.: *Przedmojskiego, Nowakowskiego, Marcinkowskiego i Kurta* — z drugiej strony

został zawarty w dniu 7 listopada 1932 r. następujący układ zbiorowy pracy:

§ 1.

Płace wszystkich wykwalifikowanych pracowników ustala się następująco:

minimum składacza ręcznego wynosi zł 72 za 46 godzin pracy tygodniowo; dla składaczy maszynowych dolicza się 30% do minimum składacza ręcznego; płaca składacza maszynowego wynosi zł 93 tygodniowo.

§ 2.

Za pracę nocną przy gazetach dolicza się 40%. Z niedzieli na poniedziałek i w święta 100%. Za pracę w godzinach nadliczbowych 50%.

§ 3.

Tydzień pracy liczy się 46 godzin, przy czym praca we dnie odbywać się może w czasie od godziny 7 rano do godziny 7 wiecz. Poza tymi godzinami liczy się jako praca nocna lub nadetatowa. Przepisy o ochronie pracy będą bezwzględnie przestrzegane.

§ 4.

W drukarniach gazetowych uczniowie w ogóle zatrudniani nie będą.

§ 5.

Układ niniejszy zawiera się na rok czasu, tj. od dnia 7 listopada 1932 r. do dnia 7 listopada 1933 r. z prawem zapowiedzenia wygaśnięcia na dwa miesiące naprzód. Niezapowiedzenie wygaśnięcia powoduje automatyczne przedłużenie układu na rok następny.

§ 6.

Tydzień roboczy dla nocnej zmiany przy gazetach liczy się 42 godziny. To samo dotyczy składaczy maszynowych.

§ 7.

Wszystkie święta kalendarzowe są płatne.

§ 8.

Za udział w akcji cennikowej nikt nie może być pozbawiony pracy.

§ 9.

Układ niniejszy wchodzi w życie z dniem 7 listopada 1932 r.

Łódź, dnia 7 listopada 1932 r.

Za Związek Wydawców Dzienników i Czasopism
w Łodzi:

„Głos Poranny" Łódź, Piotrkowska 70
(—) *H. Kronman*

„Neue Lodzer Zeitung"
(—) *A. Milker*

Wydawnictwo „Republika"
Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością:
(—) *Maurycy Poznański*

„Freie Presse"
Wydawn. „Libertas". T. z o.o.
(—) *T. Bergman*

Gazeta „Lodzer Volkszeitung"
Łódź, ul. Piotrkowska 109
(—) *inż. E. Zerbe*

Za Związek Zawodowy Drukarzy i Pokrewnych Zawodów w Polsce — Oddział Łódź
(—) *Wł. Przedmojski* (—) *A. Nowakowski*
(—) *F. Kurt* (—) *J. Marcinkowski*

Rejestruję.
Łódź, dnia 10 maja 1938 r.
Nr rej. 14/51-8.
Inspektor Pracy III Okręgu:
(—) *inż. W. Wyrzykowski*

93.

OBWIESZCZENIE MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 13 czerwca 1938 r.

o wniosku w sprawie nadania mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich warsztatów i przedsiębiorstw metalowych na obszarze miasta Gdyni układowi zbiorowemu pracy z dnia 23 grudnia 1937 r.

Ministerstwo Opieki Społecznej obwieszcza, że Związek Fabrykantów i Przemysłowców w Gdyni zgłosił do Ministerstwa Opieki Społecznej w myśl art. 21 ustawy z dnia 14 kwietnia 1937 r. o układach zbiorowych pracy (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 242) oraz rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 31 maja 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 316) wniosek o nadanie mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich warsztatów i przedsiębiorstw metalowych na obszarze miasta Gdyni układowi zbiorowemu pracy, zawartemu w Gdyni w dniu 23 grudnia 1937 r.:

a) po stronie pracodawców przez Związek Fabrykantów i Przemysłowców w Gdyni,
b) po stronie pracowniczej przez Związek Robotników i Rzemieślników Zjednoczenia Zawodowego Polskiego, Sekretariat Okręgowy w Gdyni;

do układu przystąpiły: w dniu 23 grudnia 1937 r. Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Budowlanego w Polsce — Oddział w Gdyni i w dniu 29 grudnia 1937 r. Cech Ślusarski w Gdyni, Towarzystwo Chrześcijańskich Rzemieślników i Prze-

mysłowców w Gdyni oraz Centralny Związek Robotników Przemysłu Budowlanego, Drzewnego, Ceramicznego i Pokrewnych Zawodów w Polsce, Sekretariat Okręgowy w Gdyni.

Tekst układu zbiorowego pracy podany jest poniżej.

Sprzeciwy w sprawie nadania powyższemu układowi mocy powszechnie obowiązującej wnosić należy do Ministra Opieki Społecznej za pośrednictwem Inspektora Pracy 70 Obwodu (Gdynia, ul. Świętojańska Nr 39) w ciągu dni 14.

Termin 14-dniowy biegnie od daty ogłoszenia niniejszego obwieszczenia.

(—) *M. Klott*
Główny Inspektor Pracy
i Dyrektor Departamentu

1 zał.

Zał. do obw. M. O. S. z dn. 13.VI. 1938 r.

UKŁAD ZBIOROWY PRACY.

Pomiędzy:

Związkiem Fabrykantów i Przemysłowców w Gdyni — z jednej strony,

a Związkiem Robotników i Rzemieślników Zjednoczenia Zawodowego Polskiego, Sekretariat Okręgowy w Gdyni — z drugiej strony

zawarto układ zbiorowy pracy następującej treści:

§ 1.

Niniejszy układ zbiorowy pracy obejmuje warsztaty i przedsiębiorstwa metalowe na obszarze m. Gdyni, a w szczególności: warsztaty ślusarsko-mechaniczne, ślusarsko-reparacyjne, kuźnie, odlewnie, fabryki wyrobów metalowych oraz warsztaty budowy i naprawy statków morskich (z wyłączeniem Stoczni Rybackiej Morskiego Instytutu Rybackiego), jak również przedsiębiorców wykonujących prace montażowo - konstrukcyjne.

§ 2.

Ustala się następujące minimalne stawki płac za godzinę dla pracowników pełnoletnich:

Kat. A. Rzemieślnicy z dużym doświadczeniem fachowym, z odpowiednią praktyką zawodową, pracujący samodzielnie i wykonujący pracę według rysunków technicznych w następujących specjalnościach:

starsi kowale, formierze blach kadłubowych, ślusarze narzędziowi, starsi monterzy, kotlarze, precyzyjni tokarze i frezarze narzędziowi, traserzy kadłubowi, starsi formierze w odlewni, spawacze . . . . . . zł 1.15

Kat. B. Rzemieślnicy w zawodzie kowalskim lub ślusarskim (nie wyłączając monterów) z pełną pięcioletnią praktyką zawodową, wyłącznie w jednym z powyższych zawodów . . . . zł 1.05

Kat. C. Rzemieślnicy o kwalifikacjach jak w kategorii A. pracujący niesamodzielnie oraz rzemieślnicy w następujących specjalnościach: heblarze, kraniarze, frezarze, szlifierzy, dłutownicy, suwnicowi przy montażu i na kranach pływających . . . . . zł 1.00

Uwaga: Wymienieni w tej kategorii rzemieślnicy posiadający co najmniej pełną 5-cio letnią praktykę zawodową w powyższych specjalnościach otrzymują . . . . zł 1.05

Kat. D. Rzemieślnicy w zawodzie kowalskim lub ślusarskim (nie wyłączając monterów) posiadający co najmniej cztery pełne lata praktyki zawodowej wyłącznie w jednym z powyższych zawodów . . . . zł 0.92

Kat. E. Rzemieślnicy w zawodzie kowalskim lub ślusarskim (nie wyłączając monterów) posiadający co najmniej trzy pełne lata praktyki zawodowej wyłącznie w jednym z powyższych zawodów . . . . . zł 0.89

Kat. F. Rzemieślnicy w zawodzie kowalskim lub ślusarskim (nie wyłączając monterów) posiadający co najmniej jeden pełny rok praktyki zawodowej wyłącznie w jednym z powyższych zawodów . . . . . zł 0.89

Kat. G. Pracownicy niekwalifikowani i rzemieślnicy z praktyką zawodową do jednego roku . . . zł 0,65

Uwaga: o ile pracownik niepełnoletni (poniżej 21 lat) posiada świadectwo rzemieślnicze, wówczas ma prawo do stawki minimalnej w wysokości 0,65 zł za godzinę pracy.

Przy robotach montażowo - budowlanych robotnicy budowlani winni otrzymywać stawki przewidziane w układzie zbiorowym z dnia 30 maja 1937 r. dla przemysłu budowlanego w Gdyni.

§ 3.

Każdy pracownik winien otrzymać książeczkę obrachunkową niezależnie od ilości zatrudnionych pracowników.

§ 4.

Przy stosowaniu systemu akordowego stawki jednostkowe za pracę w akordzie winny być obliczane w taki sposób, aby zarobek ogólny pracownika akordowego był co najmniej o 20% wyższy od płacy dniówkowej pracownika odpowiedniej kategorii.

§ 5.

Niniejszy układ zbiorowy pracy zastępuje z mocy samego prawa wszelkie postanowienia umów indywidualnych, które przewidywały by stawki płac mniej korzystne dla pracowników od ustalonych w niniejszym układzie zbiorowym pracy.

Natomiast stawki płac wyższe od ustalonych w niniejszym układzie zbiorowym, o ile płacone były przed zawarciem niniejszego układu poszczególnym pracownikom na podstawie umowy o pracę, pozostają w mocy i nie mogą ulec zmianie na niekorzyść pracownika.

§ 6.

Niniejszy układ zbiorowy pracy zawierają strony na czas od dnia 23 grudnia 1937 r. do dnia 23 grudnia 1938 r. z tym, że ważność jego przedłuży się automatycznie na rok następny, o ile którakolwiek ze stron nie zapowie wygaśnięcia układu na jeden miesiąc przed upływem jego ważności.

Gdynia, dnia 23 grudnia 1937 r.

Za Związek Fabrykantów i Przemysłowców w Gdyni:
(—) *Badian* (—) *Kunert*

Za Związek Robotników i Rzemieślników Zjednoczenia Zawodowego Polskiego, Sekretariat Okręgowy w Gdyni
(—) *Michał Mielencki* (—) *Franciszek Krengelewski*

Do powyższego układu zbiorowego przystąpiły:

Cech Ślusarski w Gdyni
(—) *Badziąg*

Gdynia, dnia 29 grudnia 1937 r.

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Budowlanego w Polsce, Oddział w Gdyni

(—) *Janusz Czarnecki*

Gdynia, dnia 23 grudnia 1937 r.

Towarzystwo Chrześcijańskich Rzemieślników i Przemysłowców w Gdyni

(—) *Wacław Ostojski*
prezes

Gdynia, dnia 29 grudnia 1937 r.

Centralny Związek Robotników Przemysłu Budowlanego, Drzewnego, Ceramicznego i Pokrewnych Zawodów w Polsce, Sekretariat Okręgowy w Gdyni

(—) *Edmund Zieliński*

Gdynia, dnia 29 grudnia 1937 r.

TŁOCZONO Z POLECENIA MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ.

ZAMÓWIENIA I WPŁATY NALEŻY KIEROWAĆ POD ADRESEM MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ, WARSZAWA UL. DŁUGA 38/40.

Drukarnia Państwowa Nr 99523. 13.VI.1938. 800.

Prenumerata roczna 20 zł. **Cena niniejszego numeru 50 gr.**